

SMERENIA

în viața credinciosului

Richard J Foster

SMERENIA

în viața credinciosului

Traducere de Ofelia Antal

Copyright © 2022 Richard J. Foster LLC

Ediția originală a fost publicată în limba engleză, cu titlul *Learning Humility* by Richard J. Foster, de de InterVarsity Press, 430 Plaza Drive, Westmont, IL 60559, USA. www.ivpress.com.

Tradusă cu permisiune.

Toate drepturile asupra ediției în limba română aparțin editurii Casa Cărții, Oradea. Orice reproducere sau selecție de texte din această carte este permisă doar cu aprobarea în scris a editurii Casa Cărții, Oradea.

Smerenia în viața credinciosului

Richard J. Foster

Copyright © 2024 Casa Cărții

Casa Cărții, Oradea

OP 2, CP 30

410670, Oradea

Tel./Fax: 0359 800 333; 0728 874 975; 0259 469 057

E-mail: info@ecasacartii.ro

www.ecasacartii.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
FOSTER, RICHARD J.

Smerenia în viața credinciosului / Richard J. Foster; trad. de Ofelia Antal. - Oradea: Casa Cărții, 2024

ISBN 978-606-732-251-4

I. Antal, Ofelia (trad.)

2

Traducerea: Ofelia Antal

Corectura: Mirela Ștefan

Tehnoredactarea: Vasile Gabrian

Coperta: Marius Bonce

Tiparul executat la Metropolis srl, str. Nicolae Jiga 31, Oradea

Tel./Fax: 0259 472 640

Dedicată lui Carolynn, inima mea,

*Ne-am întâlnit prima dată acum cincizeci și șase de ani,
iar la acea primă întâlnire mi-ai furat inima.*

N-am regretat niciodată furtul.

*De-a lungul acestor mulți ani am trecut prin bune și rele,
prin bucurii și neazuri. Uneori am fost purtați
acolo unde nu voiam să mergem... mai ales în anii
de luptă împotriva cancerului.*

Însă împreună am trecut prin toate, atât bune cât și rele.

Ți-am dedicat prima mea carte, Disciplinele spirituale.

*Acum, această carte (care se prea poate să fie ultima pe care o scriu)
ți-o dedic tot ție.*

Te iubesc, dragă Carolynn...

mai mult decât o pot exprima cuvintele.

Al tău pe veci,

Richard

Cuprins

Cuvânt de început | 9

Partea I – Lunile reci și întunecate (Iarna – Waniyetu)

1. Luna aspră | 13

2. Luna când copacii trosnesc de frig | 24

3. Luna ochilor ce dor | 34

Partea a II-a – Lunile renașterii și creșterii (Primăvara – Wetú)

4. Luna când se întorc rațele | 49

5. Luna îngrășării | 66

6. Luna frunzelor verzi | 78

Partea a III-a – Lunile calde (Vara – Blokétu)

7. Luna când coacăzele sunt coapte | 91

8. Luna când poamele pădurii sunt negre | 103

9. Luna recoltei | 116

Partea a IV-a – Lunile schimbării (Toamna – Ptanyétu)

10. Luna frunzelor ruginii | 131

11. Luna când vântul desfrunzește copacii | 143

12. Luna împerecherii cerbilor | 155

13. Luna când cerbii își scutură coarnele | 170

Finis | 182

Mulțumiri | 184

Despre autor | 190

Note | 191

Cuvânt de început

Ajunul Anului Nou – un impuls divin

În seara asta am tot cugetat la hotărârile de Anul Nou, întrebându-mă dacă ar trebui să mă ocup de vreuna din ele pe parcursul acestui nou an. De fapt nu mă încântă deloc aceste tentative de autoperfecționare. În principiu sunt pur și simplu eforturi inițiate de om, care, de obicei, nu durează mai mult de două săptămâni și jumătate. Însă, în timp ce cochetam cu ideea, am simțit un impuls ... poate un impuls divin. Mi-au venit în minte două cuvinte: „Învăță smerenia.”

Hmm. *Oare să încerc acest lucru pe parcursul anului următor să văd ce pot învăța despre smerenie prin studiu și trăire? Atât Biblia, cât și maeștrii spirituali pun mult accent pe această virtute.*

Totuși, e o virtute căreia nu i se acordă multă atenție în ziua de azi.

Poate, dacă aș lua ca reper anul calendaristic, aș reuși să țin un jurnal în care să-mi notez observațiile și meditațiile. Nu sunt eu mare scriitor de jurnale ... probabil am vreo șase scrise până pe la jumătate, ce adună praf pe rafturile bibliotecii. Însă aș vrea să văd cum evoluează lucrurile în acest caz.

Ziua de Anul Nou – calendarul Lakota

Ideea de a scrie despre smerenie nu-mi dă pace. Dacă voi folosi anul calendaristic ca principiu organizator al acestui proiect, cred că voi opta să mă folosesc de unul dintre calendarele amerindienilor, în loc să preiau denumirile tradiționale ale lunilor ... ianuarie, februarie etc. Faptul că acestea fac intenționat referire

Cuvânt de început

la ciclurile naturii este o binevenită detașare de amalgamul și risipirea ce caracterizează ritmurile sociale din ziua de azi.

Toate calendarele amerindiene au calitățile lor; însă cel mai mult îmi place calendarul Lakota bazat pe fazele lunii, mai ales datorită strânsei legături pe care o are cu pământul. Există două diferențe între calendarul latin/gregorian și cel al poporului Lakota pe care trebuie să le conștientizăm. Cea mai evidentă diferență este faptul că Lakota este defalcat pe treisprezece faze ale lunii (a câte douăzeci și opt de zile) și nu împărțit pe douăsprezece luni calendaristice cum suntem obișnuiți în cazul calendarului latin/gregorian. Prin urmare, există o corespondență aproximativă (nu chiar exactă) cu lunile pe care mare parte din noi le vor recunoaște. În al doilea rând, calendarul Lakota (ca majoritatea calendarelor amerindiene) începe cu primăvara, întrucât aceasta simbolizează începutul unui nou an prin intermediul nașterii unei noi vieți în regnul vegetal și animal. Însă eu voi începe cu iarna și „Luna aspră”, care corespunde în principiu lunii ianuarie din calendarul latin/gregorian. În această lună mi-a venit pentru prima dată ideea de a studia subiectul smereniei.

Tribul Lakota este un popor ce locuiește în câmpiile nordice și, din moment ce strămoșii mei au fost Ojibwa (bunica paternă, care a murit înainte de a mă naște, era amerindiană – Ojibwa; cunoscută sub numele de Chippewa, își spunea Anishinaabe), sunt mult mai atras de calendarul Lakota. Poate că aflând mai multe lucruri despre cultura care a dat naștere acestui calendar voi avea parte de unele revelații interesante. Respectul culturilor amerindienilor pentru creație face notă discordantă cu o cultură contemporană ce consideră că poate proiecta societatea umană pentru a da un randament cât mai ridicat.

Partea I

Lunile reci și întunecate

(Iarna – Waniyetu)

1

Luna aspră

1–28 ianuarie

Luați jugul Meu asupra voastră și învățați de la Mine, căci Eu sunt blând și smerit cu inima; și veți găsi odihnă pentru sufletele voastre.

ISUS (MATEI 11:29)

Întrucât Cristos S-a smerit în așa măsură în fața lui Dumnezeu, iar Dumnezeu era pururi în fața Lui, I-a fost posibil să Se smerească și în fața oamenilor și să fie slujitorul tuturor.

ANDREW MURRAY

◀ ◀ ◀ ◀ ◀ PRIMA SĂPTĂMÂNĂ ▶ ▶ ▶ ▶ ▶

O contradicție inerentă?

E o splendidă dimineață răcoroasă, iar prezentatorul de la meteo anunță posibile ninsori în timpul zilei. Așadar fac focul în cămin și mă simt pregătit să încep lucrul.

E aproape ora prânzului, iar Carolyn se îngrijorează dacă lăsăm corespondența peste noapte în căsuța poștală; în zona noastră rurală chiar este posibil să fie furată. Dacă voi ridica acum corespondența, Carolyn va dormi liniștită la noapte. Căsuța noastră poștală se află pe drum, la vreun kilometru depărtare de casa noastră, dar cum ninge încontinuu, stratul care acum măsoară vreo 18 cm va ajunge și la 30 cm și va fi greu să ajung cu mașina. Așadar mă hotărâsc să merg pe jos să aduc corespondența. În plus, mă întreb dacă această micuță însărcinare n-ar

putea fi un mic act de smerenie pentru mine. Mă îmbrac bine, iau bețele de drumeție și pornesc.

Pe drum nicio mașină – plugurile de zăpadă n-au ajuns încă pe-aici. După ce iau corespondența, mă hotărâsc să părăsesc drumul și să mă întorc acasă prin pădure. Acest traseu e mai dificil. Zăpada e mai apoasă și stratul mai adânc decât apreciasem, iar eu regret că nu m-am încălțat cu cizmele.

Liniștea pădurii îmi permite să meditez puțin asupra proiectului meu despre smerenie. Îmi dau seama că aceste jurnale ar putea deveni publice într-o bună zi. Să scrii despre acest subiect delicat, știind că alții ar putea să citească însemnările, poartă în sine un pericol inerent ... poate o contradicție inerentă. Cred că deocamdată voi vorbi doar cu Domnul despre această chestiune.

Lectura pe îndelete

Astăzi îmi vine în minte cartea *Norul necunoașterii*. Parcă îmi amintesc că are vreo câteva capitole dedicate subiectului smereniei. Le voi căuta să văd ce pot învăța. Când e vorba de această carte, va trebui să citesc extrem de încet, zăbovind îndelung la oricare dintre pasaje. În micile mele excursii pe care le-am făcut în trecut prin *Nor* am avut tendința să trec rapid printr-o secțiune, ca după aceea să rămân derutat. Sau, mai rău, să pretind cu aroganță că această carte n-are nimic să mă învețe. Așadar, trebuie să rețin că această carte se citește puțin câte puțin.

Standardul ultim

Biblia abundă în pasaje despre smerenie, însă standardul ultim trebuie să fie exemplul lui Isus. Pavel îl descrie așa frumos, încât mai bine redau citatul în întregime:

„Să aveți în voi gândul acesta, care era și în Hristos Isus:
El, măcar că avea chipul lui Dumnezeu,
totuși n-a crezut ca un lucru de apucat
să fie deopotrivă cu Dumnezeu,

ci S-a dezbrăcat pe Sine Însuși
și a luat un chip de rob,
făcându-Se asemenea oamenilor.
La înfățișare a fost găsit ca un om,
S-a smerit
și S-a făcut ascultător până la moarte,
și încă moarte de cruce." (Filipeni 2:5–8)

Odată ce începem să ne gândim la Isus ca fiind standardul pentru a înțelege smerenia, vedem că sunt prezente toate calitățile.

- Tărie. Curaj. Competență.
- Nu manifestă dominare. Nu are aroganță centrată pe sine. Nu e vreun manipulator superficial.

Modelul divin

Meditând la viața lui Isus, vedem smerenia întrupată.

- Nașterea umilă într-un sătuc necunoscut.
- Anii adolescenței într-un anonim învăluit în tăcere.
- Splendide învățături date celor „zdrobiți, scuipați, trădați”.
- Cei doisprezece aleși pe alte criterii decât ranguri, titluri sau poziție socială.
- Minunile extraordinare care au atras cu adevărat atenția maselor. Și observați cum Isus se comportă fără urmă de manipulare, dominare sau control în ciuda acestei faime.
- Măgărușul împrumutat pentru intrarea Sa în Ierusalim; odaia împrumutată pentru Cina cea de Taină.
- Tăcerea autoimpusă pe parcursul procesului de fațădă și al judecății.
- Imensul curaj de a suferi pentru păcatele întregii lumi. Acesta trebuie să fie exemplul suprem de smerenie.
- Strigătul de abandonare: „Eli, Eli, lema sabahthani – Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, de ce M-ai părăsit?”
- Strigătul de triumf smerit: „S-a sfârșit!”

Ținând cont de toate acestea, încep să-mi dau seama că Isus este cu adevărat modelul divin pentru a conjuga toate verbele smereniei.

Continui să parcurg nenumăratele pasaje biblice despre smerenie. Vai, cât de mult este de meditat! Încep să cred că voi avea nevoie de un timp petrecut în reculegere pentru a pătrunde mai bine în profunzimea dovezilor biblice.

(((((A DOUA SĂPTĂMÂNĂ)))))

Acest micuț act de iubire

Am găsit în cartea *Norul* secțiunea ce are legătură cu smerenia. Sunt trei capitole-cheie: treisprezece, paisprezece și cincisprezece. Cred că le voi studia preț de o săptămână, dacă nu mai mult, să vedem ce aflăm. Iată o afirmație care-mi place în mod deosebit, ce face legătura dintre contemplația plină de iubire și smerenie. Am găsit-o în capitolul douăzeci și cinci: „După cum am mai afirmat înainte, acest micuț act de iubire, numit contemplație, conține în mod tainic smerenie și iubire, dar și toate celelalte virtuți.”¹ Va trebui să mai rumeg o vreme această afirmație.

Uimit de trei lucruri

Revenind la *Norul* după ce ani de zile nu mai deschiseseam cartea, imediat îmi atrag atenția trei lucruri.

În primul rând, sunt uimit de frumusețea reconfortantă a unui autor ce nu caută să se impună. În ziua de azi se pare că talentul scriitoricesc al unui autor sau dacă transmite cu adevărat un mesaj consistent pălesc pe lângă dimensiunea platformei autorului, pe lângă strategiile de a-și crește popularitatea și cât segment de piață reușește să acopere. Care se repetă la infinit *ad nauseam**. Limbajul folosit în *Norul* descoperă un autor care se

* *Ad nauseam* – până la dezgust (n.tr.).

exprimă clar, într-un stil antrenant. Dar, în timp ce savanții au făcut mari eforturi pentru a descoperi identitatea acestui autor, totul a fost în van. Îmi imaginez că așa a dorit autorul nostru anonim.

Nu am un răspuns la dilema noastră contemporană. Dar sunt plăcut surprins de libertatea totală a autorului față de elogiile omenești. Poate că anonimatul său personal este el însuși o importantă învățătură, și anume că în centrul atenției ar trebui să fie Cristos, iar discipolii Săi să devină mai modești, mai buni, mai smeriți. Cum ar prinde această învățătură în cultura noastră narcisistă?

În al doilea rând, sunt uimit de cât de dinamic și contemporan percep mesajul cărții *Norul*. Singurul detaliu specific pe care îl cunoaștem despre această carte este faptul că autorul nostru anonim scrie cuiva de douăzeci și patru de ani, care rămâne și el în anonim. Conversație ce vorbește nevoilor inimii generației contemporane! Aici avem un material ce se adresează *par excellence* tinerilor de douăzeci și ceva de ani, ce doresc să depășească superficialitățile culturii moderne.

În al treilea rând, sunt impresionat de înțelepciunea blândă pe care am găsit-o în *Norul*. Acest lucru este adevărat pentru întregul volum, cu atât mai mult în pasajele unde autorul abordează subiectul smereniei. Mă întreb *care este legătura dintre înțelepciune și smerenie*. Nu știu să răspund, doar mă întreb. Voi medita asupra acestei idei în zilele ce urmează.

(((((A TREIA SĂPTĂMÂNĂ)))))

Groaznica rugină a păcatului

Călăuzirea din cartea *Norul* cu privire la smerenie este iminent de practică și plină de grijă pastorală. Începe cu definiția simplă, însă profundă: „Smerenia constă în a te vedea pe tine însuși așa

cum ești cu adevărat. Simplu ca bună ziua.”² La care îmi exprim și eu adeziunea: „Așa e, chiar că e simplu.”

Cuvântul *umilință* provine de la cuvântul latin *humilitas*, care înseamnă „împământenit” sau „din pământ”. Să ne gândim la cuvântul *humus* (pământ, sol). Așadar, prin smerenie suntem aduși cu picioarele pe pământ. Nu ne considerăm mai presus de ceea ce suntem. Dar nici mai prejos. Fără mândrie sau trufie. Fără autocritici sau sentimente de nevrednicie. Doar o evaluare corectă a propriei persoane. Punctele forte și calitățile pe care le avem. Și da, punctele slabe și defectele noastre.

Exact acest lucru ni-l supune atenției cartea *Norul necunoașterii*. Nu știm dacă autorul l-a citit pe Aristotel, însă el (sau poate că autorul e femeie?) înțelege, în mod evident, valoarea autocunoașterii. „Cunoașterea de sine este singura cale de a obține și păstra virtutea smereniei.”³ *Norul* adaugă: „Să nu bateți în retragere la vederea uriașelor eforturi pe care va trebui să le faceți. Începeți să vă cunoașteți. Da, e de muncă, nu glumă. Acceptați provocarea. De-a lungul acestui proces Îl veți experimenta pe Dumnezeu așa cum este. Nu vreau să spun că Îl veți cunoaște pe Dumnezeu în totalitate ... Însă atunci când ajungi să te cunoști pe tine mai bine, așa muritor cum ești, sufletul tău crește în smerenie, și-L vei cunoaște pe Dumnezeu în cea mai mare măsură în care poate fi cunoscut pe pământ.”

Așadar, cum ajungem la această cunoaștere de sine? *Norul* ne învață că „viața contemplativă” e cea mai bună cale de a ne cunoaște exact așa cum suntem. Aflat într-o profundă smerenie, autorul afirmă: „Recunosc că cei ce comit mereu păcate (ceea ce am făcut și eu însumi în trecut și în prezent) trebuie să recurgă la acest fel de contemplație. Trebuie să fim smeriți de amintirea păcătoșeniei noastre și a greșelilor din trecut, până ce groaznica rugină a păcatului este spălată, iar noi rămânem curați.”⁴

Norul subliniază importanța cunoașterii de sine, atrăgând totodată atenția că autocunoașterea este „o smerenie imperfectă”.